

Politik Bilim

Kanun Hükmünde Kararnamelerle Kurgulanan Yeni Sistem (3)

Aykut Göker

<http://www.inovasyon.org>; hagoker@ttmail.com

Bunları yazarken Nazi Almanya'sının rejimle uzlaşan ya da susmayı seçen bilim adamları hiç aklımdan çıkmıyor. Niçin, bilmiyorum...

8 Haziran'dan bu yana yayımlanan KHK'larla kamu yönetimi yeniden yapılandırılırken bilim ve teknoloji işlerinin devlet katındaki yönetim tarzının da bütünüyle değiştirildiğini; bu bağlamda ulusal yenilik sistemimizin de *'bakanlık merkezli ve özerkmiş gibi gözüken yapılardan bile arındırılmış'* bir sisteme dönüştürüldüğünü anlatmaya çalışmış; son olarak da, resmi tam görebilmemiz için birkaç kurumsal düzenleme örneği daha vereceğimi söylemişim. 27 Temmuz'da 651 sayılı KHK ile yapılan TÜBA'yla ilgili köktenci dönüşümden sonra, galiba bu örnekleri vermeme pek gerek kalmadı ama, yine de bunu yapayım; çünkü bu ayrıntılar da TÜBA'daki dönüşümün ardındaki zihniyetin aynasıdır:

Görevi *"standart hazırlamak, hazırlatmak; uygun bulduklarını Türk Standartları olarak kabul etmek"* olan Türk Standartları Enstitüsü'yle görevi *"laboratuvar, belgelendirme ve muayene hizmetlerini yürütecek kuruluşları akredite etmek, bu kuruluşların belirlenen ulusal ve uluslararası standartlara göre faaliyetlerde bulunmalarını ve bu suretle ürün/hizmet, sistem, personel ve laboratuvar belgelerinin ulusal ve uluslararası alanda kabulünü temin etmek"* olan Türkiye Akreditasyon Kurumu da 08.04.1965 tarih ve 580 sayılı KHK ile Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın 'ilgili kuruluşları' olarak **aynı bakanlığın** denetimine verilmiş oldu. Daha açık bir ifadeyle, biri kural (standart) koyan, diğeri bu kurallara (standartlara) uygun iş yapılıp yapılmadığını denetleyen iki kurum aynı bakanın emir komuta zincirine bağlandı! Oysa son KHK'larla bizde bakanlığı bile kurulan Avrupa Birliği'nde akreditasyon kurumlarının bağımsızlığı esastır.

Kamunun TÜBİTAK dışında kalan bütün araştırma kurumları da artık, bakanlık merkezli bir yönetim sistemine bağlılardır; öyle olmayanlar da son düzenlemelerle o duruma getirilmişlerdir. Örneğin, **EİE** (Elektrik İşleri Etüt İdaresi), **MTA** (Maden Tetkik ve Arama) ve **TAEK** (Türkiye Atom Enerjisi Kurumu) **Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın bağlı** kuruluşları; **BOREN** (Ulusal Bor Araştırma Enstitüsü) aynı bakanlığın 'ilişkili kuruluşu'dur.

Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nın 'Tarımsal Araştırmalar Genel Müdürlüğü (TAGEM)' şimdi **Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'nın 'Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü** olmuştur. Bu müdürlüğe bağlı çok sayıda **Araştırma Enstitüsü** olduğunu ve bir zamanlar bu enstitüleri etkinleştirebilmek için, bunların bakanlıktan bağımsız, özerk bir yapıya kavuşturulmak istendiğini; ancak, bunun hep engellendiğini biliyorsunuz. Bakana bağımlı araştırma yapısı bu değişiklikte elbette korunup tam anlamıyla perçinlenecekti; öyle de olmuştur...

Gelelim **TÜBA**'daki dönüşüme: Bu konuda Orhan Bursalı çok şey yazdı; bunları yinelemeyeceğim. Sonuç malûm; Türkiye'nin 'bilimler akademisi' yok edildi. Öyle anlaşılıyor ki, yerine geçen siyasi İslâm'ın 'ilimler akademisi' olacak! Ulusal yenilik sistemimiz açısından da bu dönüşümün, yine bir bilim kurumu olan **TÜBİTAK**'taki dönüşümle birlikte olağanüstü bir önemi var. Yenilikçi bir Türkiye yaratabilmek için bilimde yetkinlik olmazsa olmaz koşuldur. Bu nedenle bilim kurumları ulusal yenilik sistemlerinin temel taşlarıdır. Çağımızın yadsınması mümkün olmayan bir gerçektir bu... TÜBA ve TÜBİTAK dönüşüme uğratarak bilimde, dolayısıyla da kaynağını bilimden alan teknolojide ve yenilikçilikte yetkinlik kazanmaktan vazgeçilmiştir. Bunun belki kendileri de farkında değiller ama, izledikleri yolun doğal sonucu bu olacaktır. İzledikleri yol Osmanlı'nın kültürüne geri dönüş yoludur. AKP'de ifadesini bulan İslâmî hareketin bu coğrafyada kurmaya

Çalıştığı siyasî iktidarın kurumları bu kültürden beslenerek oluşturulmaktadır. Bu nasıl bir kültürdür; bunu anımsarsak sdece ulusal yenilik sistemimizdeki değişikliğin değil; kamu yönetimindeki köktenci değişikliğin resmini de kanımca apaçık görebileceğiz. Ama, ya bende kısa ve öz yazabilme yeteneği hiç yok ya da bu köşe çok dar... Yine szn sonu gelecek haftaya kaldı.

CBT. 16 Eylül 2011